

A továbbfelhasználók REACH-rendelet szerinti információszükséglete: A 2017-18-as piackutatási tanulmányok összefoglalója

Összefoglaló

2019. június

Jogi nyilatkozat

Ez a kiadvány kizárólag tájékoztatási célt szolgál, és nem feltétlenül tükrözi az Európai Vegyianyag-ügynökség hivatalos véleményét. Az Európai Vegyianyag-ügynökség nem vállal felelősséget az ebben a dokumentumban foglalt információk bármilyen jellegű felhasználásáért.

Változat	Frissítés	Változtatások
1.0	2019. 07. 08.	Első kiadás

A továbbfelhasználók REACH-rendelet szerinti információszükséglete - Összefoglaló

Hivatkozási szám: ECHA-2019-R-14-EN

ISBN: 978-92-9481-292-6

Katalógusszám : ED-04-19-508-HU-N

DOI: 10.2823/47864

A közzététel dátuma: 2019. június

Nyelv: HU

© Európai Vegyianyag-ügynökség, 2019
Címlap © Európai Vegyianyag-ügynökség

Ha kérdései vagy észrevételei vannak ezzel a dokumentummal kapcsolatban, kérjük, (a hivatkozási szám és a megjelenési dátum feltüntetésével) az információigénylő űrlapon nyújtsa be azokat. Az információigénylő lap az ECHA Kapcsolatfelvétel weboldalán keresztül érhető el, amely a következő címen található:

<http://echa.europa.eu/contact>

Európai Vegyianyag-ügynökség

Levelezési cím: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finnország

Elérhetőség: Annankatu 18, Helsinki, Finnország

1. Összefoglaló

Háttér

Az Európai Vegyianyag-ügynökség partnereivel 2017-ben és 2018-ban 6 vizsgálatot végzett, hogy megtudja, a vállalatok mennyire ismerik a kibővített biztonsági adatlapokat, hogyan használják és mit várnak el azoktól. A kibővített biztonsági adatlap egy 16 szakaszból álló törzsszövegből, és az ahhoz mellékelte expozíciós forgatókönyvekből áll.

A REACH bevezette azt a követelményt, hogy a biztonsági adatlapot expozíciós forgatókönyvet tartalmazó melléklettel kell kibővíteni az évi 10 tonna vagy azt meghaladó mennyiségben regisztrált veszélyes anyagok¹ esetében. A kibővített biztonsági adatlap a regisztráló kémiai biztonsági értékeléséből származó releváns információk közlésének eszköze kíván lenni. Az expozíciós forgatókönyvekbe foglalt információk az emberi egészség és a környezet védelméhez szükséges intézkedések meghozatalában kívánják támogatni a vegyi anyagok felhasználóit.

A jelentésben szereplő tanulmányok visszajelzést adnak mind az új expozíciós forgatókönyv mellékletéről, mind a biztonsági adatlap törzsszövegéről, amelyet már évtizedek óta megkövetelnek minden veszélyes anyag és keverék esetében.

A vizsgálatokat az expozíciós forgatókönyvekkel kapcsolatos információmegosztási hálózat (ENES) program² keretében végezték. A vizsgálatok az ellátási lánc különböző szintjeire terjedtek ki, az anyagok gyártóitól a keverékek készítőiig, illetve a vegyi anyagok forgalmazóira és felhasználóira Finnországban, valamint öt, vegyi anyagokat felhasználó iparágra Olaszországban. Emellett összegyűjtötték a munkaügyi felügyelők véleményét a kiterjesztett biztonsági adatlapokról, valamint azok tartalmának a munkahelyi kockázatértékelésben való lehetséges felhasználásáról.

Tanulmányok

Finnországban két fordulóban szerveztek vállalati interjúkat, az elsőt 2017. tavaszán, a másodikat pedig 2018. elején. Harminchét vállalat vett részt, amelyek többsége nagy vagy közepes méretű vállalkozás volt. A cél annak megértése volt, hogy jelenleg hogyan áramlik a veszélyes anyagokkal és keverékekkel kapcsolatos információ az ellátási láncban, és mennyire felel ez meg a finn fémfeldolgozó és gépipari cégek igényeinek.

2017-ben az interjúk első fordulója a fent említett témákon kívül arról gyűjtött információt, hogy a vállalatok mennyire ismerik az ECHA segédanyagait (a továbbfelhasználóknak szánt iránymutatásokat és eszközöket).

2017. végén az ECHA öt finn ipari szövetséggel is együttműködött egy felmérésben. A felmérés kiegészítette az interjúkat, és 45 vállalatnál gyűjtött visszajelzést az információáramlásról, illetve arról, hogy hogyan lehetne javítani az ellátási láncban belüli kommunikációt, valamint a vállalatokat a REACH és CLP szerinti köteleességeikben támogató, rendelkezésre álló iránymutatásokkal és eszközökkel kapcsolatos kérdéseket is gyűjtött. A válaszok az ellátási lánc különböző szintjein működő vállalatoktól származtak, beleértve az anyagokat gyártó, keverékeket összeállító, vegyi anyagokat forgalmazó, illetve azokat a fémfeldolgozó és gépiparban felhasználó kis-, közép- és nagyvállalatokat.

Az olasz nemzeti munkahelyi balesetbiztosítási intézet (INAIL) is végzett egy felmérést az olasz vállalatok körében. A felmérés a kibővített biztonsági adatlapok mozgását és minőségét vizsgálta, valamint azt, hogy a vállalatok hogyan használják fel a biztonsági adatlap információit a munkahelyi kockázatértékelésükben. A felmérést az Olasz Vegyipari Szövetséggel, valamint

¹ Beleértve a perzisztens, bioakkumulatív és mérgező; nagyon perzisztens és nagyon bioakkumulatív; valamint a jelöltlistán szereplő anyagokat.

² <https://echa.europa.eu/about-us/exchange-network-on-exposure-scenarios>

öt, a fafeldolgozó, bőrcserző, textil-, papír- és karton-, műanyag- és gumiágazatokat magába foglaló szövetségekkel közösen végezték. 2018. elején összesen 683, a fenti öt szektorba tartozó (főként kis és közepes méretű) vállalat töltötte ki a kérdőívet.

A munkaügyi felügyelői vizsgálat célja annak megértése volt, hogy a munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági hatóságok mit ítélnek a vegyi anyagok felhasználói számára hasznos információnak a kibővített biztonsági adatlapban. 10 munkaügyi felügyeleti hatóság képviselőivel folytattak interjúkat 2017. végén, és 20 EU tagállam adott válaszokat egy kérdőívre 2018. tavaszán. A vezető munkaügyi felügyeleti tisztviselők bizottságának (SLIC) Chemex Munkacsoportján keresztül léptek velük kapcsolatba.

A legfontosabb megállapítások és ajánlások összefoglalása

Négyféle kihívást azonosítottak a tanulmányokban.

1. A végfelhasználók nincsenek teljesen tisztában a kibővített biztonsági adatlapokkal kapcsolatos feladataikkal.
2. Az információ még nem a tervezett módon áramlik lefelé az ellátási láncban, és a felhasználással kapcsolatos felfelé irányuló (upstream) kommunikáció limitált.
3. A kibővített biztonsági adatlapba foglalt információk nem felelnek meg az azokat kézhez kapók igényeinek.
4. Hiányoznak azok az informatikai megoldások, amelyek megkönnyítik az expozíciós forgatókönyv információinak a vállalatok közötti átadását.

A tanulmányokból kitűnik, hogy a **vállalatok korlátozott ismeretekkel rendelkeznek a kiterjesztett biztonsági adatlapokról**, a vonatkozó szabályozási feladatokról és a vállalatok számára rendelkezésre álló támogatásról.

Általánosságban elmondható, hogy a vegyi anyagok beszállítói (különösen a nagyvállalatok) jól tájékozottak és megfelelő forrásokkal rendelkeznek ahhoz, hogy megfeleljenek az elvárásoknak. Ennek ellenére Finnországban és Olaszországban a végfelhasználók közel fele nem kapott, vagy nem észlelte, hogy kibővített biztonsági adatlapot kapott volna. A vegyi anyagok végfelhasználói azonban főként keverékeket használnak, és az expozíciós forgatókönyv információinak a keverék biztonsági adatlapjába történő felvétele még nem bevett gyakorlat.

Várhatóan a REACH 3. felülvizsgálati intézkedésének keretében kerül kidolgozásra, hogy hogyan kell közölni az expozíciós forgatókönyv adatait a keverék biztonsági adatlapján. Ezen túlmenően a vegyi anyagok sok végfelhasználója jelezte, hogy nincsenek teljesen tisztában az expozíciós forgatókönyvekkel kapcsolatos feladatokkal. Ez egyértelműen azt jelzi, hogy az ellátási lánc alsó részén folyamatosan szükség van a kibővített biztonsági adatlapokkal kapcsolatos tájékozottságot növelő tevékenységre.

Az ECHA már terjedelmes segédanyagot tett közzé a kibővített biztonsági adatlapokról, beleértve a vállalatok támogatását szolgáló egyszerű útmutatókat és példákat. Ezen publikációk többsége elérhető az EU 23 nyelvén, és ezért a témával kapcsolatos ismeretek növelése céljából azok bármely érdekelt fél által könnyen hozzáférhetőek és felhasználhatóak. Az anyag megtalálható az ECHA weboldalának továbbfelhasználói szekcióiban³. Az expozíciós forgatókönyvekkel kapcsolatos gyakorlati példák a weboldal támogatói szekciójában⁴ érhetőek el.

A finn, az olasz és a munkaügyi felügyeleti vizsgálatok a **kibővített biztonsági adatlap ellátói**

³ <https://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>

⁴ <https://echa.europa.eu/support/practical-examples-of-exposure-scenarios>

lánc mentén történő áramlásának hiányosságairól számoltak be. A vállalatok által kézhez kapott expozíciós forgatókönyvek általában ésszerű terjedelműek voltak - kevesebb mint 30 oldal -, de terjesztésük gyakorlati nehézségei (pl. informatikai rendszerek vagy fordítás) miatt nem mindig jutottak el az ellátási lánc alsó részébe. Azonban az ellátási lánc egyetlen szereplőjének sem szabad megfélemlenie arról, hogy a REACH feladata az expozíciós forgatókönyvek információinak továbbítása, és az ellátási lánc bármely szintjén lévő vállalat jogosult ezen információk megszerzésére.

A jelentésben szereplő tanulmányok egyértelműen jelzik, hogy a felhasználással kapcsolatos információk **felé irányuló kommunikációja** a beszállítóval **még mindig korlátozott**, és hogy az főként az osztályozással kapcsolatos kérdésekre és az egyéni védőeszközökre összpontosít. A regisztrálók felé irányuló, felhasználással és a felhasználási feltételekkel kapcsolatos upstream kommunikációra, valamint a kibővített biztonsági adatlap minőségét érintő, a beszállítókkal való kapcsolatfelvétellel *ad hoc* alapon kerül sor, és azt főként a nagyobb vállalatok végzik. A finn és az olasz tanulmányok eredményei azt jelzik, hogy a jól strukturált kommunikáció megkönnyítené a felhasználással és az alkalmazási feltételekkel kapcsolatos információk upstream csatornázását. Az ENES-program keretében kidolgozott felhasználási térképek iparági szintű megoldást jelenthetnek.

A tanulmányokban a **kibővített biztonsági adatlapok minőségét illetően számos hiányosságot** soroltak fel. A vállalatok és a munkaügyi felügyelők egyetértenek abban, hogy az expozíciós forgatókönyvek csak akkor képeznek hozzáadott értéket, ha azokat megfelelően készítették el. A megállapított hiányosságok közé tartozik az információ hiánya, illetve, hogy az információ nem elég világos vagy túl általános ahhoz, hogy hasznos legyen. A harmonizált dokumentumstruktúra hiánya, az információk ellentmondásossága és a kétértelmű terminológia gyakran említett problémák voltak. A felmérés azt is kimutatta, hogy gyakori volt az expozíciós forgatókönyvek nemzeti nyelvi változatának hiánya, valamint a kibővített biztonsági adatlap részleges vagy gyenge minőségű fordítása. Ezek a minőségi problémák csökkentik a kibővített biztonsági adatlapok értékét és használhatóságát, és ezeket prioritásként kell kezelni.

Fontos szem előtt tartani, hogy a kibővített biztonsági adatlapokat várhatóan számos különböző vállalat fogja felhasználni, a szakemberektől kezdve a kémiai biztonsággal és a jogszabályi megfeleléssel foglalkozó osztályokkal rendelkező nagyvállalatokig. Az expozíciós információkat tartalmazó biztonsági adatlapok PDF vagy nyomtatott formátumban való terjesztése, a dokumentumoknak az európai soknyelvű környezetben való kezelhetőségének és könnyen érthetőségének megőrzése mellett, megnehezíti az azt kézhez kapó különböző csoportok információs igényeinek kielégítését. Ezért számos vállalat fejezte ki olyan **modern informatikai megoldások iránti igényét**, amelyek megkönnyíthetik munkájukat. Olyan informatikai megoldásokat szeretnének, amelyek lehetővé teszik a vállalat szempontjából releváns információk szűrését. Ezenkívül kívánatosak lennének a beérkező kibővített biztonsági adatlapokból származó információknak a címzettek informatikai rendszereibe történő elektronikus továbbítására szolgáló megoldások. Az ilyen eszközök bevezetése javítaná a biztonsági adatlapok kezelésének hatékonyságát, és csökkentené az időigényes manuális adatkezelés által okozott hibákat.

A hat piackutatási tanulmány értékes betekintést nyújt a kibővített biztonsági adatlapok ellátási láncban történő áramlásáról, valamint az expozíciós forgatókönyveknek végfelhasználók szintjén kifejtett hatásáról 2017-ben és 2018-ban. Ezért az eredmények meg fogják könnyíteni az ENES -nek az ellátási lánc egészében zajló információáramlás javításával kapcsolatos tevékenységeinek tervezését, valamint hozzá fognak járulni a *kiterjesztett biztonsági adatlapok használhatóságával és minőségével kapcsolatos* REACH 3. felülvizsgálati intézkedéséhez⁵. Az összegyűjtött információ egy része fontos a *REACH és a munkahelyi biztonsággal és egészségvédelemmel kapcsolatos jogszabályok közötti kapcsolódási pontokra vonatkozó*, a

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116&from=EN>

REACH 12.1 felülvizsgálati intézkedése keretében végzett, valamint a *kis- és középvállalkozások támogatásáról* szóló, a REACH 14. felülvizsgálati intézkedése keretében végzett fejlesztés szempontjából is.

A teljes jelentés az ECHA weboldalán, a REACH felülvizsgálati akció 3. részében található:

<https://echa.europa.eu/reach-review-action-3>

EURÓPAI VEGYIANYAG-ÜGYNÖKSÉG
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINNORSZÁG
ECHA.EUROPA.EU